

Tom Edisonilla (Joni Leponiemi) on visioita Gracen (Ilona Pukkila) vapauttamiseksi. Gracesta on tullut kylässä niin korvaamaton, ettei hänestä haluta luopua.

Hyvällä hintansa, pahalla palkkansa

Jari Juutisen Dogville myötäilee elokuvaa yllättävän yllätyksettömästi.

TEATTERI

Tarvitaanko elokuvan pohjalta sovitettua näytelmää, jos jo elokuvassa on vahva teatterillinen painotus? Lappeenrannassa nähdyn perusteella on todettava, että ehkei tarvita, mutta ei siitä suurempaa haittaakaan ole.

Jari Juutisen ohjaama sovitus **Lars von Trierin** elokuvasta Dogville (2003) osoittaa lähinnä sen, että elokuvan tarina kantaa hyvin myös näyttämöllä. Vaikka tarina toimii, teatterillinen toteutus jättää hiukan yllä-

tyksettömän ja kopionomaisen vaikutelman.

Verevä visiointi ja uudelleenlukeminen ovat sivuroolissa, kun Juutinen tyytyy myötäilemään alkuteosta ja luottaa puhenäytelmän voimaan. Elokuvan uurtamiin muistijälkiin, jotka nekin ovat jo vuosien takaa, teatterikokemus tuo kovin vähän uutta.

Tässä valossa on kummallista, että lavastuksen kohdalla uskollisuudesta on tingitty. Elokuvastahan muistetaan lavasteiden puute ja mustaan lattiaan piir-

retyt viivat. Näytelmän lavastuksessa jäljitellään realistisemmin tapahtumapaikkoja. Lopputulos on kuitenkin valju.

Luottamus maksaa

Näytelmässä Dogvillestä on tullut Koirankylä, jossa elelee ”hyvä ja rehti väki” kaukana maailman pauhusta. Ulkoa tuleva muukalainen, gangstereiden takaa-ajama Grace (**Ilona Pukkila**), on testi kyläläisten hyvyydelle.

Kuten elokuvasta tiedämme, koiraa ei ole karvoihin katsominen. Hyvyyden pintaa raaputtamalla paljastuu itsekkäiden motiivien maailma, jossa hyvyys ja rehtiys ovat vastikkeellisia hyveitä. Grace joutuu lunnastamaan luottamuksen työllä, jonka on tuotettava jatkuvasti enemmän. Vähitellen, pitäääk-

seen paikkansa yhteisössä, hänen on alistuttava orjaksi ja huoraksi. Lopulta sekään ei riitä.

Klassikkotekstien tapaan Dogville tarjoaa monia tulkinnan tasoja. Sen voi nähdä muun muassa havainnollisena esimerkinä kapitalismin logiikasta, halujen ja viettien ohjaamana psykologisena draamana tai moraalikertomuksena. Eri tasot välittyvät rinta rinnan näytelmässä.

Lopussa näytelmä kaartuu vielä elokuvaakin alleviivatun raamatullisen vertauskuvallisuuden puolelle. Ydinkysymys alustetaan huolella: Ansaitsivatko kyläläiset pahoista teoistaan rangaistuksen vai armon? Onko ylimielistä suoda armo ihan kaikille?

Jos Trierin vanhatestamentillinen loppuratkaisu henki de-

monisuutta, Juutisen vanhatestamentillisessa loppuratkaisussa on läsnä armon sädekehä. Ilona Pukkilan haavoittuvainen, hauras ja anteeksiantavainen Grace rankaisee rakastaen.

Pilkahdus voimaa

Näytelmän alkupuoli on puheetatteria puuduttavuuden rajoille asti. Loppua kohden ote terästyy. Siellä täällä pilkahtelee myös allekirjoittaneen kaipaamia merkkejä teatterin voimasta ja erityisyydestä elokuvaan nähden.

Parhaimmillaan näytelmä tuo tapahtumat hyvin lähelle. Gracen kiusaamisesta ja nöyryyttämisestä tulee näyttämöllä konkreettista, vaikka esitys pidättäytyy Trierin naturalistisista tehokeinoista. Loppukohtauksessa on häivähdys julkista oikeu-

denkäyntiä, mikä korostaa yhdessä katsomisen tuntua.

Näyttelijöistä nousee esiin pääkolmikko. Ilona Pukkila eläytyy Gracen kärsimyksiin pysytellen niistä samalla sopivan etäällä, kuten kristushahmon kuuluukin. **Joni Leponiemi** on filosofeeraavana tyhjäntoimittajana Tom Edisonina kuin ilmettyvastineensa elokuvassa. **Sami Lanki** taas vie Chuckin raivokkuuden härmäläiseen, yksiuolteisempaan suuntaan.

Juuso Ala-Kyyny

Lars von Trier, Christian Lollike ja Jari Juutinen: Dogville, esitys Lappeenrannan kaupunginteatterissa 7.10. Ohjaus, sovitus ja suomennos: Jari Juutinen, koreografia: Kira Riikonen, lavastus: Tarja Jaatinen, musiikki ja äänet: Hannu Hauta-aho.